

TÓM TẮT LỊCH SỬ PHONG TRÀO CURSILLO

Lucia Trần Thị Hội-May 2021

Các anh chị em cursillistas thân mến,

Trong bài chia sẻ này, tôi không thể nói hết những sự kiện đã xảy ra trong lịch sử của PT, xin cho chỉ chia sẻ những điểm trọng tâm, và mời các anh chị em nghiên cứu **thêm** qua tài liệu sách vở của Phong Trào.

Thưa, khi chúng ta nghiên cứu về Lịch sử PT Cursillo, chúng ta không chỉ tìm biết đến như là một loạt những ngày tháng, hàng loạt sự kiện và con người, **mà trên hết là sự giải thích về các ý tưởng, thái độ sống và sự lựa chọn phương cách sinh hoạt tông đồ**, qua thời gian đã khai sinh ra Phong trào Cursillo.

Như anh chị em đã biết, Phong Trào (PT) Cursillo bắt nguồn từ Tây Ban Nha (TBN) vào đầu thập niên 1940. Tại sao ở đó? Chuyện gì đã xảy ra? Thưa, Ở Tây Ban Nha đã xảy ra cuộc nội chiến vào năm 1936 và kết thúc 1939. Nước Tây Ban Nha lúc đó có gần 100% là người công giáo. Cuộc nội chiến xảy ra giữa những người công giáo sùng đạo và những người công giáo làm chính trị, do tranh giành quyền lực và bầu khí **bài giáo sĩ** quyết liệt, vì một số chính trị gia cho rằng các giáo sĩ có quyền lực và tiếng nói đối với dân chúng. Đã có 6,832 linh mục và tu sĩ nam nữ bị giết, và các giáo dân nâng tổng số người bị chết lên đến 72,500 người. (Cẩm nang Lãnh Đạo, page 14). Thật là khủng khiếp. Thế giới lúc đó đang quay lưng lại với Thiên Chúa, Chúa Kitô, và Giáo Hội. Sau chiến tranh, đó là thời gian khởi sự tiến trình phục hồi lại đời sống Kitô hữu.

Vào khoảng năm 1940, một nhóm thanh niên ở Mallorca, Tây Ban Nha mong muốn phục hồi lại giá trị Kitô giáo theo lời mời gọi của Đức Giáo Hoàng Piô XII trong bài diễn văn của ngài vào ngày 6 tháng 2, 1940, họ đã dẫn tâm quyết tâm đưa giới trẻ lại gần nhau và tìm hiểu Chúa Kitô tường tận hơn. Trong đó có ông Eduardo Bonnín. Với sự thao thức và quyết tâm, ông đã cầu nguyện xin Ông Chúa Thánh Thần, ông đã chuyên tâm nghiên cứu toàn diện và sâu sắc tình hình và bầu khí tại TBN và viết ra đề cương **“Nghiên cứu Môi trường”** trong nhiều năm tháng. **Nghiên cứu Môi trường**: làm cách nào để đến với từng “môi trường” với hoàn cảnh kinh tế, giai cấp khác nhau trong xã hội và làm cách nào để biến các môi trường ấy thành **‘môi trường Kitô giáo’**. Thật là không dễ chút nào!

Nhóm bạn trẻ này gặp nhau cầu nguyện và cùng nhau sinh hoạt, chia sẻ ưu tư của mình. “Họ lập nhóm thân hữu (hội nhóm tiên khởi). Họ gặp nhau vào các Chúa Nhật, hoặc các ngày lễ nghỉ, ở bất cứ nơi nào của vùng nông thôn Mallorca gần thị trấn. Họ đi bằng xe đạp, mang theo các điều họ đã sưu tầm ghi chép từ các sách mà họ đã đọc để thảo luận trong những buổi gặp gỡ ấy.” (Nguồn: Miguel Sureda, trình bày tại Đại Hội Cursillo Toàn Quốc, được tổ chức tại Chapman University, Orange, Nam California - ngày 1-8-2014). Có những giáo dân nòng cốt đã hình thành Hội Nhóm Thân Hữu với Ông Bonnín: như các ông José Ferragut, Andrés Rullán hoặc Jaume Riutord, các ông đã gặp ông Bonnín để cùng học hỏi với nhau. PT Cursillo được dần dần hình thành.

Vào năm 1941, Hội đồng tối cao của Đoàn thanh niên Công Giáo Tiến Hành toàn quốc TBN dưới sự thúc đẩy của anh chủ tịch Manolo Aparici kêu gọi và tập hợp được khoảng gần 100,00 thanh niên để làm một cuộc hành hương tới Santiago de Compostela (nơi có Mộ Thánh Giacôbê Tông Đồ).

Cá nhân tôi đã được ơn phúc đã được viếng thăm Đền Thánh Giacôbê khoảng hơn 10 năm trước đây. Và cũng được ơn là có 1 người trong nhóm hành hương dẫn tôi đi cửa sau, leo lên các cầu thang và chạm được vào tượng Thánh Giacôbê to lớn. Tôi đã không biết là không nên làm như vậy, sau đó người bảo vệ trông thấy và mời chúng tôi xuống.

Để **chuẩn bị** cho chuyến hành hương này nhóm lãnh đạo đã nỗ lực, suy tư, mong tìm được cách làm sao đổi mới một cách lớn lao trong việc tìm kiếm những phương cách hữu hiệu để hoạt động tông đồ. Họ thấy cần thiết phải có những lớp huấn luyện cho những người thủ lãnh và hướng đạo viên cho cuộc hành hương này. Vậy là những khóa học được tổ chức kéo dài 1 tuần lễ, hai lần trong một năm. Những khóa học này được gọi là “Khóa học của những Thủ lãnh Hành hương” (Cursillos de Jefes de Peregrinos) do Đoàn thanh niên Công Giáo Tiến Hành tổ chức. Ông Eduardo Bonnin đã tham dự Khóa Học này vào lần tổ chức thứ hai năm 1943 qua sự kêu gọi của ông Jose Ferragut, chủ tịch Đoàn Thanh niên CGTH tại Mallorca. (Francisco Forteza – Lịch sử và Hồi Ký các Khóa học, tr 17). Sau đó, ông Ed. Bonnin với kinh nghiệm và thao thức sâu đậm, ông đưa ra ý tưởng nên có một Khóa học tương tự nhưng khác với khóa học Thủ lãnh Hành Hương, và với mục đích để đảm bảo cho việc thực thi thông điệp của Đức GH Piô XII. Khóa học này không chỉ đặc trưng chuẩn bị cho cuộc hành hương Santiago mà thôi, mà còn đạt được sự năng động sống đời sống Kitô Giáo hằng ngày trong các môi trường cụ thể. Ông được mời thuyết trình trong các Khóa học Thủ lãnh Hành Hương kế tiếp và trình bày đề tài “Nghiên cứu môi trường” mà ông đã nghiên cứu bao lâu nay, và ngay sau khi ông thuyết trình đề tài “Nghiên cứu môi trường” trong vài các khóa huấn luyện kế tiếp, nhóm lãnh đạo thấy đề tài này quá hay và quá cần thiết nên đã chọn là một trong những Rollos của các Khóa học Thủ lãnh Hành Hương.

Ông Bonnin cũng đã sáng kiến nghĩ ra cách thay vì khóa học kéo dài 7 ngày, thì chỉ gồm 3 ngày trọn vẹn mà ngày nay chúng ta gọi là “Khóa học Kitô Giáo” hay “Khóa học Cursillo Cuối Tuần” với mục đích để thuận tiện cho mọi người, mọi thành phần trong xã hội có cơ hội tham dự. Phương hướng của khóa học là làm sao: đạt được kết quả là do ân sủng của Chúa ban với những gì khẩn thiết nhất cần phải làm. Đó là tập trung vào Tin Mừng của Phúc Âm, làm sao tốt cho mọi người, luôn luôn mới mẻ, đến với mọi người nam lẫn nữ, và ngay cả đến với những người rất tầm thường. Tuy nhiên với những phương pháp mới, và lạ, lúc nào cũng có người chống đối, ông Ed. Bonnin cũng gặp rất nhiều khó khăn khi cố gắng bảo vệ phương pháp của ông.

Để đáp ứng với thực tại ‘đánh mất đức tin’, ông Ed. Bonnin và các vị sáng lập PT nghĩ rằng cần phải có những đường hướng hành động căn bản như:

- Truyền bá Phúc Âm.
- Đánh thức niềm khao khát Thiên Chúa.
- Rao giảng để hoán cải: không phải bằng lý thuyết suông, mà bằng đời sống chứng nhân hằng ngày.
- Nhìn Giáo hội như một nhiệm tích cứu độ cho mọi người, chứ không phải như một định chế, hay một hệ thống điều hành.
- Từ đó, nhìn người Kitô hữu như là người tông đồ.
- Nhìn thế giới như một cộng đồng những người Thiên Chúa muốn cứu chuộc.

Vào tháng 8, năm 1944 từ ngày 20 đến ngày 23 Khóa Cursillo đầu tiên được tổ chức tại Cala Figuera, Mallorca, TBN – trước cuộc hành hương. Ông Ed. Bonnin là khóa trưởng của khóa Cursillo này.

Cuối cùng, sau nhiều lần trì hoãn, cuộc hành hương toàn quốc của giới trẻ tới Mộ Thánh Giacôbê Tông đồ cũng đã được thực hiện trong tháng 8, năm 1948 (4 năm sau khóa Cursillo đầu tiên). Cũng xin nhắc lại rằng từ đầu thập niên 1940 cho đến năm 1944, để chuẩn bị cho cuộc hành hương này đã có những khóa học Thủ lãnh Hành Hương được tổ chức. Và từ năm 1944 cho đến 1948 (năm giới trẻ hành hương tới mộ Thánh Giacôbê) đã có 6 Khóa Cursillo theo phương pháp mới của ông Ed. Bonnin mà ông làm khóa trưởng của 5 khóa học.

Vào năm 1947, Đức Giám mục Hervás được chỉ định làm giám mục phụ tá với quyền kế vị, tại Giáo phận Mallorca. Qua trung gian của ông Vicente Castells, thư ký riêng của tân Giám mục Mallorca, ông Bonnin đã cố gắng làm cho vị Giám mục này hiểu biết về các Khóa Cursillo. Thật là một nỗ lực rất khôn ngoan và can đảm!

Đức Giám mục Hervas sau đó bổ nhiệm linh mục Sebastian Gayá và linh mục Juan Capó làm giám quản và phó giám quản Đoàn Thanh Niên CGTH, hai linh mục này là trụ cột thượng hạng trong hàng giáo sĩ Giáo phận Mallorca. Đức Giám mục Hervas, linh mục Sebastian Gayá và linh mục Juan Capó là 3 nhân vật quan trọng xuất hiện trong lịch sử Cursillo vào thời kỳ này. Tại sao? Vì:

- Giám mục Hervás đã giúp các Khóa Cursillo đi vào Giáo Hội bằng cửa chính. Thật tuyệt vời. Từ một Phong Trào do giáo dân sáng lập để được Giáo Hội chấp nhận, thật không phải là chuyện dễ dàng, nếu không có Ông Chúa.
- Linh mục Juan Capó đã đưa quan điểm thần học vào các Rollos. Để Lời Chúa đi vào đời sống của các Cursillistas nhờ ơn Chúa Thánh Thần.
- Và linh mục Sebastian Gayá đã có công viết tài liệu *Kim Chỉ Nam Cursillista*. Phương pháp, mục tiêu của PT Cursillo, được minh bạch rõ ràng để dễ dàng học hỏi và chia sẻ với mọi người.

Năm 1944, Hội Nhóm và Khóa Cursillo đã tồn tại rồi, nhưng mãi đến 1949 do lòng khao khát được chia sẻ giữa mọi người và với mọi người, Hội Ultreya được thực hiện. Và khoảng trước năm 1951 Ultreya trở thành một phần của phương pháp Cursillo. Ngay sau đó Trường của các Rollistas (dành cho người trình bày Rollos) đã được thành lập, mà chính là Trường Lãnh Đạo như chúng ta biết ngày nay.

Lúc đầu các Khóa Cursillos chỉ dành cho những thành viên của các nhóm Công giáo Tiến Hành, nhưng dần dần các Khóa Cursillos bắt đầu tách ra khỏi Công giáo Tiến Hành. Vào năm 1950, ông Eduardo Bonnin từ chức chủ tịch CGTH để dẫn thân trở thành Chủ tịch Ủy Ban Cursillo. Nhờ có sự thừa nhận của chính Giám mục Hervás, và cũng nhờ khả năng tổ chức và hoạt động của anh Andrés Rullán, một giáo dân trong nhóm sáng lập các Khóa Cursillos, nhiều Khóa học khác nhau được tổ chức ngày càng nhiều trong mỗi tháng. Khóa Cursillo #1 được tổ chức vào ngày 7 – 10 tháng giêng 1949 (mặc dù thực sự là khóa số 7) do ông Ed. Bonnin làm khóa trưởng. Được gọi là khóa số 1 là vì cha Juan Capó đã đề ra những đề cương mới và thêm 3 bài Nguyễn gẫm, trọng điểm mới của Khóa học,

làm cho Khóa học hoàn hảo hơn. Sự thành công mỹ mãn của các bài Nguyễn gấm này đã kết thành một phần của phương pháp Cursillo.

- Năm 1954 Văn phòng Điều hành cấp Giáo phận đầu tiên của Cursillo đã được thành lập.
- Phong Trào đã bắt đầu lan vào đất liền, phần còn lại của TBN.
- Năm 1955, Giám mục Hervás được chuyển từ Mallorca đến Ciudad Real, sự chuyển này làm phân tán các nhà lãnh đạo nguyên thủy, và vị tân Giám mục lại không ủng hộ PT Cursillo, do đó các khóa Cursillo đã bị đình chỉ trong 2 năm tại Mallorca.
- Mặc dầu vậy, PT Cursillo vẫn tiếp tục lan rộng. Ngày nay PT lan tràn trên toàn thế giới với các trung tâm ở hầu hết các quốc gia thuộc Nam và Trung Mỹ Châu, tại Hoa Kỳ, Canada, Mexico, Bồ Đào Nha, Puerto Rico, Ái Nhĩ Lan, Anh, Pháp, Đức, Áo, Ý, Nam Tư, Úc Châu, Nhật Bản, Đại Hàn, Đài Loan, Phi Luật Tân, Sri Lanka, Việt Nam (trước 1975), và vài nước Châu Phi.
- Khóa Cursillo đầu tiên tại Hoa Kỳ đã được tổ chức tại thành phố Waco, TB Texas vào năm 1957. Nhân vật chủ chốt của Khóa học này là 2 phi công từ TBN đang được huấn luyện với Không quân Hoa Kỳ là ông Bernado Vadell và Agustin Palomino, và linh mục Gabriel Fernandez, cha từ TBN đến Hoa Kỳ vào năm 1955. Cha Fernandez và 2 vị phi công này đã tổ chức 2 Khóa học Cursillo lần đầu tiên tại Waco. Một Trường Lãnh Đạo được hình thành năm 1959, và sau đó đã có 18 Khóa Cursillo được tổ chức tại Waco, Texas.
- Cuối năm 1957 cũng chính 2 phi công này đã tổ chức Khóa Cursillo Cuối Tuần đầu tiên tại Mission, Texas. Vào năm 1958 họ bắt đầu mở một trung tâm ở Laredo, Texas, và ngay lập tức PT được giới thiệu tại thành phố Corpus Christi, Texas.
- Vào năm 1959, PT Cursillo lan rộng ra khắp Texas, Arizona. Từ đó PT gia tăng ở Miền Tây Nam và Miền Đông. Các Khóa cuối tuần được tổ chức tại New York, tại thành phố Lorain thuộc TB Ohio vào năm 1960.
- Cho đến năm 1961, tất cả các Khóa đều bằng tiếng TBN. Năm 1961, Khóa tiếng Anh lần đầu tiên được tổ chức tại San Angelo, Texas. Và sau đó các Khóa tiếng Anh khác cũng được tổ chức tại San Francisco – TB California, ở Gary – TB Indiana, Lansing – TB Michigan, và Gallup – TB New Mexico.
- Năm 1962 PT lan truyền xa hơn đến tận miền Đông Hoa Kỳ. Những khóa học được bắt đầu tại Cincinnati, Brooklyn, Saginaw, Miami, Chicago, Detroit, Newark, Baltimore, Grand Rapids, Kansas City, và Boston. Ở miền Tây tại Monterey, Sacramento, Los Angeles, Pueblo, và Yakima.
- Cho tới năm 1981, PT Cursillo gần như đã có mặt hầu hết 160 Giáo phận ở Hoa Kỳ.
- Riêng tại Việt Nam, PT Cursillo được du nhập vào nước ta từ năm 1965, nhưng đến ngày 27/01/1967, khóa Cursillo đầu tiên bằng tiếng Việt mới được khai mạc tại nhà tĩnh tâm Bêtania thuộc Tổng giáo phận Sài Gòn. Khóa này do Cha Augustinô Đoàn Cao Lý, SJ làm Linh hướng. Khóa được Đức Tổng Giám Mục Sài Gòn Phaolô Nguyễn Văn Bình, cùng với Đức Tổng Giám Mục Huế Philipphê Nguyễn Kim Điền (khi ấy còn làm Giám quản Tông Tòa) và Đức Giám Mục Phêrô Maria Phạm Ngọc Chi, Giám đốc Công giáo Tiến Hành đã đến thăm các tham dự viên. Ngoài ra, Đức Hồng Y Phanxico Xavie Nguyễn Văn Thuận lúc bấy giờ làm Giám Mục tiên khởi của giáo phận Nha Trang (giữa năm 1967), với sự quan tâm đặc biệt đến vai trò của người Giáo Dân sau công đồng Vatican 2, và kinh nghiệm của một cursillista sau khi tham dự khóa Cursillo #13 tại Phi Luật Tân vào cuối năm 1967 đã cổ vũ mạnh mẽ cho sự phát triển của PT tại Việt Nam, và sau

này tại các cộng đoàn người Việt Nam Công Giáo ở hải ngoại, khi ngài làm việc tại Vatican... nên ngài được mệnh danh là người Anh Cả của PT Cursillo ngành Việt Nam trên toàn thế giới. (Nguồn PT Cursillo Sài Gòn)

- Năm 1980 PT Cursillo thành lập một văn phòng quốc tế tại Santo Domingo, gọi tắt là OMCC (Organismo Mundial de Cursillos de Cristiandad – Cơ chế Hoàn vũ PT Cursillo) nhằm phối hợp 4 nhóm công tác quốc tế: Châu Âu, Bắc Mỹ Châu, Châu Mỹ La Tinh và Á Châu Thái Bình Dương. Mỗi Văn Phòng Điều Hành của vùng sẽ thay phiên nhau điều hợp Phong Trào toàn thế giới. Mỗi nhiệm kỳ là 4 năm. Hiện tại, Phong trào Cursillo Hoa Kỳ (thuộc nhóm Bắc Mỹ), được đề cử điều hành PT toàn thế giới (2018 – 2022).

PT Cursillo hiện nay là một thành viên của Tổ chức Công Giáo Quốc Tế trực thuộc Hội đồng Tòa Thánh về Giáo dân ở Roma.

Tại Đại hội PT Cursillo ở Roma năm 1966, Đức Giáo Hoàng Phaolô VI đã nói về PT như sau: *“PT Cursillo, đó chính là từ ngữ nhờ được thanh luyện bằng kinh nghiệm, nhờ uy tín do thành quả đạt được, mà ngày nay với tư cách như một công dân quốc tế, đã có thể tự do luân lưu qua các nẻo đường trong cộng đồng thế giới. v.v...”* Và kết thúc ngài nói: *“Các con yêu quý: Viễn ảnh của sự dữ làm cho Giáo Hội và nhân loại đau buồn, đôi khi đè nặng tâm hồn của Cha. Nhưng hãy để Cha bày tỏ niềm vui lớn lao đang dâng tràn trong tâm hồn Cha lúc này trước sự đồng thanh bày tỏ đức tin mạnh mẽ của số đông các con trong Chúa Kitô, lòng trung thành đối với Giáo Hội, sự trung thành nhiệt huyết với Ngai Tòa Thánh Phêrô, và các thừa tác vụ của hàng giáo phẩm Giám Mục. Phong Trào Cursillo, Chúa Kitô, Giáo Hội, và Giáo Hoàng, tin tưởng nơi các con!*

Cố Thánh Giáo Hoàng Gioan Phaolô II năm 1980 đã nói tại Đại Hội Ultreya toàn quốc nước Ý: *“... Hãy hiến thân nhiều hơn nữa và nhiều hơn nữa để trở thành những tông đồ không biết mệt mỏi trong các môi trường của các con. Phép lành Tòa Thánh của Cha gửi đến các con như là một cam kết củaƠn Thánh Chúa sẽ ban sức cho chúng con sống muôn đời.”*

Nguồn:

- “Cẩm nang Lãnh Đạo”
- “Những Tư Tưởng Nền Tảng – PT Cursillo”
- Miguel Sureda, trình bày tại Đại Hội Cursillo Toàn Quốc, được tổ chức tại Chapman University, Orange, Nam California - ngày 1-8-2014
- <http://cursillosaigon.org/phong-trao/lich-su-pt-cursillo/2053-50-nam-pt-cursillo-sai-gon-so-luoc-ve-lich-su-phong-trao-cursillo>).
-